

דוד גסקוין והסוריאליזם האנגלי

כאשר הופיע בשנת 1965, בהיותו בן 49, ספר שיריו המקובצים של דוד גסקוין (בהוצאת אוניברסיטת אוכספורד), היה המוניטין שלו כמשורר בשפל המדרגה. הביקורת האנגלית שלאחר מלחמת העולם השנייה, אשר נתעצבה על עקרונות השירה והביקורת של פאונד, אליוט ואודן, מצאה את שירתו של גסקוין מגושמת בעיצובה הלשוניים ורופסת מבחינה ריתמית. הביקורת נטתה להתעלם מיכולתה הרבה של שירת גסקוין לבטא עולם של חזון עשיר בתמונתיות מיוחדת וחריגה, בצורה שאינה אופיינית לשירת שנות החמישים והשישים.

עם השינויים שחלו בהערכת השירה האנגלית, בהתייחסותה המחודשת של הביקורת לשירת ויליאם בלייק והרומנטיקה מצד אחד ולסוריאליזם הצרפתי והאנגלי מצד שני, חזרה וכבשה לה שירת גסקוין מקום מרכזי בשירה האנגלית הצעירה של שנות השבעים ובתודעת קהל קוראי השירה.

הופעתו הראשונה של הסוריאליזם האנגלי ניכרה בשנת 1927, כאשר התפרסם באוכספורד מאמר בשם "המציאות החדשה", פרי עטו של סטודנט יליד צרפת, אדוארד רודיטי. המאמר בוחן את אפשרות כתיבתה של שירה חדשה, לנוכח הישגיהם של פאונד, ג'ויס, אליוט וקאמינגס בדקדנותם הלשונית והמיבנית. כדי להיחלץ מסכנת החיקוי מציע רודיטי דרך חדשה למשורר על-ידי "החדרתו של האקראי לשירה. מרכיב זה של אקראי הוא סוריאליזם". מאמר זה לא עורר הדים רבים מחוץ לאוכספורד ורק ב-1935 הוסבה תשומת ליבו של העולם הספרותי האנגלי אל הסוריאליזם. היה זה כאשר פירסם דוד גסקוין את ספרו הקצר סקירה תמציתית של הסוריאליזם. הספר מייחס את התנועה הסוריאליסטית בשירה למסורת הרומאנטית של המאה ה-19. באותה שנה פירסם גסקוין את המאניפסט הסוריאליסטי האנגלי, שסביבו התלכדו אמנים רבים.

חבורת המייסדים של הקבוצה הסוריאליסטית האנגלית כללה בין השאר את דוד גסקוין, יו סייקס דייוויס, רופרט לי, הנרי מור, פאול נאש, הרברט ריד, רותבן טוד וג'וליאן טרבליאן. הקבוצה הסוריאליסטית האנגלית אירגנה ביוני 1936 את התערוכה הסוריאליסטית הבינלאומית, שזכתה להצלחה עצומה.

במהלך התערוכה נישאו הרצאות ונקראו יצירות על-ידי ברטון, ריד, אלואר, גסקוין ואחרים. באחת ההרצאות היה צילצול פעמון מפסיק את דברי המרצה מדי פעם, ודילן

תומס היה נכנס לחדר, בהציעו לנאספים ספלייטה מלאים בחוטים מבושלים, ושואל: "חזק או חלש?" התערוכה, שהציגה יצירות של אמנים מ-19 מדינות, משכה יותר מבקרים מכל תערוכה שנערכה אי פעם בלונדון. אנדרה ברטון העיר על כך באומרו: "זוהי נקודת השיא בעקומת ההשפעה של תנועתנו".

המאורעות החמורים באירופה ובעולם כולו - מלחמת האזרחים בספרד, הפלישה האיטלקית לחבש, הטיהור הגדול ברוסיה וחתימתו הבלתי-פוסקת של היטלר באירופה - אילצו את חברי הקבוצה הסוריאליסטית לנקוט עמדות פוליטיות ברורות. הסתירה הפנימית שבין הצורך להתבטא בנושאים חברתיים ופוליטיים בצורה כהירה ומובנת לציבור לבין אופן הביטוי הסוריאליסטי הזר והמוזר, הביאה להתפוררותה של הקבוצה בתחילת מלחמת-העולם השנייה.

לאחר שנות-שיכחה רבות רואים שוב חשובי המבקרים בשירתו של דוד גסקוין את החולייה החשובה במסורת השירה האנגלית הנמשכת מאוּדן עד למשוררים החשובים בני-זמננו ככריסטופר מידלטון, צ'ארלס תומלינסון, דום מורז וקארן גרשון.

